

Educație fără discriminare

Profesor Învățămint preșcolar Dimancea Florentina

Profesor Învățămint preșcolar Achim Monica

Școala Gimnazială nr 1 Orbeasca/Teleorman

MOTTO: "Incluziunea nu este o chestiune de corectitudine politică. Este cheia creșterii." - Jesse Jackson

Nediscriminarea și incluziunea sunt principii fundamentale în sistemul educațional românesc, care promovează egalitatea de șanse și acces la educație pentru toți preșcolarii, indiferent de diferențele lor individuale sau de grup. Pentru a promova și consolida nediscriminarea și incluziunea în sistemul educațional românesc este necesar un efort continuu din partea autorităților, școlilor, cadrelor didactice și a societății în ansamblu. Este important să se ofere formare adecvată pentru cadrele didactice în ceea ce privește abordarea diversității și incluziunii în grupă, să se dezvolte programe și strategii specifice pentru a răspunde nevoilor diferitelor grupuri de preșcolari și să se asigure resurse adecvate pentru implementarea acestor măsuri.

Pentru a promova nediscriminarea și incluziunea în cadrul grădiniței, educatoarele pot adopta anumite abordări și practici în grupă, cum ar fi:

- a. Crearea unui mediu sigur și deschis: educatoarele pot stabili un mediu de învățare în care toți preșcolarii se simt acceptați și respectați, indiferent de diferențele lor. Este important să se promoveze dialogul deschis, să se încurajeze exprimarea liberă a opiniilor și să se dezvolte empatia între copii.
- b. Abordarea textelor diversificate: educatoarele pot selecta și discuta texte care explorează teme legate de diversitate, toleranță și respect reciproc. Aceasta poate ajuta preșcolarii să înțeleagă și să aprecieze diferențele culturale, sociale și individuale și să dezvolte gândirea critică și empatia.
- c. Includerea perspectivelor și experiențelor multiple: educatoarele pot aduce în clasă exemple de texte, povestiri și experiențe care reflectă diversitatea culturală, socială și lingvistică a României. Prin expunerea la diverse perspective, preșcolarii pot dezvolta înțelegerea și aprecierea diferențelor, precum și capacitatea de a comunica și de a interacționa cu ceilalți într-un mod respectuos și nediscriminatoriu.
- d. Promovarea colaborării și dialogului: educatoarele pot organiza activități de grup, dezbateri și proiecte care să încurajeze colaborarea și interacțiunea între elevi. Aceasta oferă oportunități pentru copii de a-și exprima opiniile și de a învăța unii de la alții, promovând astfel înțelegerea și acceptarea diversității.

- e. Sensibilizarea privind limbajul și comunicarea: educatoarele pot acorda atenție utilizării unui limbaj respectuos și incluziv în cadrul comunicării în grupă. Pot promova o comunicare pozitivă și constructivă între copii, evitând termeni jignitori sau ofensatori.

Nediscriminarea și incluziunea se bazează pe crearea unui mediu de învățare deschis și respectuos, explorarea diversității și promovarea dialogului și colaborării între profesor-elev. Totodată, este important ca toți elevii să se simtă acceptați, respectați și valorizați în cadrul orelor de limbă română la gimnaziu. Promovarea toleranței și incluziunii poate contribui la crearea unui mediu de învățare în care toți copiii să se poată dezvolta și înflori în mod autentic.

Educația incluzivă înseamnă a oferi sprijin educațional pentru a răspunde nevoilor fiecărui copil în parte. Incluziunea este strâns legată de recunoașterea diversității, dar este mai mult decât atât. Cadrele didactice observă de la început că preșcolarii sunt diferiți: învață diferit, rețin diferite, se manifestă diferit, au experiențe diferite, vin în grădiniță cu un bagaj diferit de cunoștințe și deprinderi. Caracteristicile individuale diferă și grădinița ar trebui să ofere fiecărui copil șansa de a participa la acțiunile comune pentru propria lor educație într-o unitate pentru toți, în care contribuția fiecăruia este apreciată și necesară pentru ca fiecare copil să progreseze în învățare. Cadrele didactice acceptă faptul că educația incluzivă pune bazele unei societăți incluzive.

Incluziunea socială joacă un rol fundamental în viața omului.

Incluziunea socială se referă la respectarea statutului și drepturilor tuturor oamenilor dintr-o societate, care trebuie să aibă oportunitatea de a participa în mod relevant la viața acesteia și de a se bucura de un tratament egal cu ceilalți. Incluziunea înseamnă a personaliza activitățile în funcție de nevoile fiecărui individ în parte, astfel încât oricine, indiferent de deficiență, să poată fi tratat ca un membru al comunității din care face parte, iar diversele forme de sprijin de care are nevoie să fie furnizate în cadrul serviciilor sociale, educaționale, medicale sau al altor servicii puse la dispoziția tuturor membrilor societății.

Altfel spus, INCLUZIUNEA este un concept mai larg care se referă la integrarea copilului cu cerințe educaționale speciale atât în sistemul educațional, cât și în cel comunitar, în ansamblul său.

Educația incluzivă înseamnă că toți preșcolarii și tinerii învață împreună în structuri obișnuite ale învățământului preșcolar și școlar. Incluziunea implică ca toți preșcolarii să participe în viața și activitățile grădiniței, indiferent de nevoile pe care le au. Incluziunea este văzută ca un proces continuu de depășire a barierelor de învățare și participare pentru toți copiii. Copiii învață tot timpul atât în cadrul grădiniței, cât și în afara ei. Copiii cu dificultăți de învățare au o altă manieră și un alt ritm de învățare, spre deosebire de alții. În momentul în care copilul întâmpină probleme în procesul de învățare, trebuie să vedem dacă în cadrul grădiniței nu există ceva care îl împiedică pe acesta să învețe. Această abordare este diferită de abordarea tradițională în care se presupune că, dacă un copil are dificultăți de învățare, acel copil este o

problemă și el trebuie să se schimbe și nu grădinița. Abordarea incluzivă cere ca instituția de învățământ să aibă atenția concentrată asupra copiilor, să aprecieze diferențele dintre ei și să adapteze aceste diferențe.

Definiția concretă a termenului incluziune socială este „Setul de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării și comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale.” Mai concret, incluziunea rezevizintă toate măsurile și acțiunile desfășurate cu scopul de a asigura ca toți oamenii să fie capabili să participe în societate, indiferent de originea lor sau de caracteristici specifice, care pot include: rasa, limba, cultura, genul, dizabilitatea, statutul social, vârsta precum și alți factori. Scopul primar al incluziunii este cel de a combate discriminarea și excluziunea socială și, implicit, de a respecta drepturile tuturor persoanelor și grupurilor dintr-o societate, acceptând diversitatea. O societate incluzivă, prin definiție, este caracterizată de respect pentru identitatea tuturor și un echilibru rezonabil între drepturile și obligațiile persoanelor și a societății în ansamblu. Cui îi este adresată incluziunea socială? Se confruntă cu probleme de excluziune orice persoana care este discriminată/exclusă sau căreia îi sunt îngredite drepturi precum cele de acces la educație, pe piața muncii sau la servicii sociale, dar și drepturi precum cele de participare la viața publică sau de exprimare a opiniei. Prin urmare, politicile de incluziune sunt realizate cu scopul de a-i ajuta pe cei care sunt excluși să se integreze. Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în mod special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

Comportamentul unui copil devine cartea lui de vizită în societate, de aceea considerăm rolul dascălului și al familiei extrem de important în formarea personalității unui copil. Nu putem, oricât am dori și ne-am strădui, să îi ferim de pericole sau de conflicte, de aceea trebuie să îi învățăm să își gestioneze emoțiile și să își controleze acțiunile. Cele mai multe conflicte se nasc din orgolii, căci preșcolarii, indiferent de vârstă își au locul lor bine determinat în colectivul clasei, iar abaterile de la rolul pe care îl au în cadrul grupului sunt aspru sancționate, căci copiii sunt cei mai aspri judecători, și cu adulții, dar și între ei înșiși. Copiii cu tulburări de comportament se manifestă agresiv și adoptă o atitudine amenințătoare față de ceilalți, inițiază frecvent bătăi, tind să își domine colegii mai timizi, răspund violent chiar și cadrelor didactice. De obicei, acești copii se adună în grupuri și, dacă fac parte din același colectiv, acțiunile lor pot afecta serios relațiile și atmosfera din grupul respectiv. Dacă grupul este puternic ancorat în respectarea normelor de conduită, are posibilitatea de a corija aceste abateri prin neîncurajarea comportamentului acelor copii, izolarea sau ignorarea lor. Integrarea acestor copii nu poate fi un proces impus de anumite interese personale, de sentimente sau atitudini umanitare sau de politici educaționale și sociale. Ea trebuie simțită ca un act responsabil - asumat de comunitate, de familie, de personalul grădiniței – ca un proces de normalizare a vieții de zi cu zi a persoanelor aflate în dificultate.

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială, etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. De asemenea se impune și implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, a acceptării de șanse egale pentru toți copiii.

Educația incluzivă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală etc. printr-o serie de măsuri. Ca strategie, principiul educației integrate atrage incluziunea persoanelor cu handicap în medii de formare normale, generale, dar cu dispozitive de instrucție și educație diferențiate, circumstanțiate la diversitatea situațiilor de handicap. Scopul acestei educații îl constituie maximizarea abilităților și performanțelor pornind de la registrele și nivelurile deja existente, normalizarea existenței acestor persoane, dobândirea unor competențe sociale optime, care să le asigure o inserție benefică și persoanelor aflate în dificultate și celorlalte categorii. „Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având drept scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor copiilor din cadrul unei comunități.”

Bibliografie:

„Incluziune și diversitate în școli” de Mihaela Boborelu și Ioana Maria Vlasceanu

„Educația incluzivă: dimensiuni, abordări, bune practici” de Maria Ștefănescu

„Pedagogie”, Cucos, Constantin, Editura Polirom, Iași, 2006

„Educația integrată și școala inclusive”, Ungureanu, Dorel, Editura de Vest, Timișoara, 2000